

Sygn. akt VPa 145/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Andrzej Marek

Sędziowie: SSO Jacek Wilga (spr.)

SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2014 roku ***w Legnicy***

na rozprawie

sprawy z powództwa G. B.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o odszkodowanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w Lubinie

z dnia 30 lipca 2014 roku ***sygn. akt*** IV P 172/14

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. akt IV P 172/14 Sąd Rejonowy w Lubinie oddalił powództwo G. B. przeciwko (...) Sp. z o.o. w G. o odszkodowanie (pkt I) oraz orzekł o kosztach procesu (pkt II).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd powziął po ustaleniu, że powód od dnia 2 stycznia 2014r. był zatrudniony u strony pozwanej na stanowisku koordynatora robót. Umowa o pracę była na czas określony – na rok. Przy jej zawieraniu prezes strony pozwanej zapewnił powoda, że jeśli się sprawdzi i będzie dobrym pracownikiem, życzy sobie takiego pracownika do emerytury. W treści umowy nie znalazł się zapis o możliwości jej wypowiedzenia z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia. Strona pozwana nie była zadowolona z pracy powoda, gdyż nie wypełniał on właściwe obowiązku nadzoru. Z 7 budów, jakie strona pozwana prowadzi na terenie Holandii, powód odwiedził jedynie dwie. W dniu 18 lutego 2014r. przełożony powoda M. R. wręczył mu pismo zawierające propozycję zmiany warunków umowy o pracę, zgodnie z którą wynagrodzenie było określone w Euro - 1700 Euro. W piśmie zawarto też zapis, że „strony dopuszczają możliwość rozwiązania umowy o pracę za dwutygodniowym okresem wypowiedzenia.” Powód zapoznał się z treścią oświadczenia pracodawcy, zwrócił uwagę na wszystkie jego zapisy, dopytywał o nie przełożonego.

W zakresie dopuszczenia możliwości rozwiązania umowy o pracę przełożony wyjaśnił powodowi, że taki zapis jest standardem w umowach o pracę strony pozwanej, ale na skutek błędu osoby sporządzającej treść umowy o pracę powoda, nie został on zawarty w treści umowy o pracę bezpośrednio przy jej zawarciu. Powód zaakceptował zmianę warunków umowy o pracę, składając podpis na dokumencie wręczonym przez pracodawcę. Po podpisaniu dokumentu nie zgłaszał w tym zakresie do pracodawcy żadnych wątpliwości, ani uwag. W dniu 26 lutego 2014r. pozwany złożył oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za dwutygodniowym wypowiedzeniem.

W świetle powyższych ustaleń Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. W ocenie Sądu brak podstaw do przyjęcia, że wprowadzony aneksem z dnia 18 lutego 2014 r. zapis o możliwości wypowiedzenia umowy o pracę za wypowiedzeniem nie został zaakceptowany przez powoda, skoro podpisał się pod aneksem i nie zgłaszał zastrzeżeń. Tym samym wyraził wolę dokonania tej czynności prawnej w sposób dostateczny, zgodny z art. 60 k.c. Sąd uznał też, że oświadczenie woli powoda w tym zakresie nie było obarczone błędem, o jakim mowa w art. 84 k.c., albowiem powód zwrócił uwagę na sporny zapis w aneksie przy jego podpisywaniu i trudno jest przyjąć, by powód jako osoba z wyższym wykształceniem nie wiedział, że „może nie podpisywać” aneksu i nie zdawał sobie sprawy ze znaczenia zmiany umowy. Ponadto, skoro powód z nieuzasadnionych przyczyn nie wywiązywał się z nałożonych na niego zadań przez pracodawcę, Sąd nie dopatrył się także naruszenia przez stronę pozwaną zasad współzycia społecznego poprzez złożenie wypowiedzenia umowy o pracę.

W rezultacie tak poczynionych rozważań Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo. O kosztach postępowania orzekł w oparciu o art. 98 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości powód, zarzucając:

1. Naruszenie przepisu art. 65 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez bezpodstawne przyjęcie, jakoby powód wyraził zgodę na zmianę umowy o pracę poprzez dodanie do niej zapisu o możliwości wcześniejszego wypowiedzenia na skutek złożenia podpisu potwierdzającego odbiór pod jednostronnym oświadczeniem woli pracodawcy z dnia 18 lutego 2014r., podczas gdy zarówno z zeznań powoda potwierdzonych przez pozwanego (tj. wcześniejszych uzgodnień wyłącznie co do zmiany waluty wynagrodzenia), jak i treści dokumentu, nie sposób przyjąć, że zamiarem powoda w ogóle było złożenie oświadczenia woli poprzez podpisanie potwierdzenia odbioru tego dokumentu;
2. Naruszenie przepisu art. 84 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. poprzez nieuwzględnienie złożonego z ostrożności procesowej oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli (o ile sąd uznałby podpis potwierdzający odbiór pisma za takie oświadczenie) jako złożone pod wpływem błędu polegającego na nieświadomości powoda, że w ogóle takie oświadczenie składa i że może ono zmienić na jego niekorzyść wiążącą stronę umowę;
3. Naruszenie przepisu art. 8 k.p. poprzez nieuwzględnienie, że pozwany wypowiadając powodowi umowę działał z nadużyciem prawa, co wynikało z wcześniejszych zapewnień o trwałości stosunku pracy, braku podstaw do rozwiązania umowy po stronie powoda, doprowadzenia powoda przez pozwanego do podpisania dokumentu, z którego wywodzi zmianę umowy w zakresie klauzuli dopuszczającej wcześniejsze wypowiedzenie terminowej umowy o pracę wyłącznie w celu jej rozwiązania wbrew złożonemu dnia 2 stycznia 2014r. oświadczeniu w zakresie zawarcia umowy o pracę;

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana domagała się jej oddalenia w całości i zasądzenia na jej rzecz od powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia i ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji. W ocenie Sądu Okręgowego zarzutów i wniosków apelacyjnych nie mógł odnieść zamierzonego skutku, gdyż Sąd Rejonowy wydał prawidłowy wyrok.

W przedmiotowej sprawie istotę sporu stanowiło ustalenie, czy doszło do skutecznej zmiany umowy o pracę aneksem z dnia 18 lutego 2014 r. Należało ocenić nie tylko sam dokument, ale również intencje, jakie przyświecały obu stronom.

Zgodnie z art. 65 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Praktyczna realizacja reguł interpretacyjnych z art. 65 k.c. następuje w drodze zastosowania tzw. kombinowanej metody wykładni (por.: uchwała Sądu Najwyższego z dn. 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95). Zgodnie z nią w przypadku umów pierwszeństwo ma takie rozumienie zawartych w niej oświadczeń woli, jakie rzeczywiście nadały im obie strony w chwili ich złożenia. Jeżeli strony nie przyjmowały tego samego znaczenia, za prawnie wiążące należy uznać znaczenie ustalone według obiektywnego wzorca wykładni, czyli takie, jakie w świetle reguł wynikających z art. 65 § 1 k.c. powinien mu przypisać adresat. Odbiorca oświadczenia woli może zatem skutecznie powołać się na sens umowy przez siebie rozumiany wówczas, gdy każdy uczestnik obrotu znajdujący się w podobnej sytuacji, a w szczególności dysponujący takim samym zakresem wiedzy o treści oświadczenia i okolicznościach jego złożenia, zrozumiałby tak samo jej znaczenie. Innymi słowy decydujące jest takie znaczenie oświadczenia woli, które jest wynikiem starannych zabiegów interpretacyjnych adresata. Zabiegi te nie obejmują obowiązku zwracania się do nadawcy o wyjaśnienie sensu złożonego oświadczenia woli, decydujący bowiem jest normatywny punkt widzenia odbiorcy, który z należytą starannością dokonuje wykładni zmierzającej do odtworzenia treści myślowych osoby składającej oświadczenie woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 614/08, LEX nr 503207). Wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona wprost - przez ustne lub pisemne złożenie określonego oświadczenia woli - jak również, o ile ustawa nie stanowi inaczej, w sposób dorozumiany, przez każde zachowanie, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny (art. 60 k.c.). Oświadczenie woli to zasadnicza treść czynności prawnej, czyli każde zachowanie się osoby, które w dostateczny sposób ujawnia jej wolę wywołania skutku prawnego (art. 56 i 60 k.c.).

Zgoda powoda na zmianę umowy w zakresie wskazanym w aneksie, w obliczu ujawnionych w sprawie okoliczności i wskazanych wyżej wywodów, nie może budzić wątpliwości.

Powód przyznał, że dostrzegł w aneksie zarówno zapis dotyczący zmiany waluty wynagrodzenia, jak i klauzulę umożliwiającą wypowiedzenie umowy o pracę. Była ona wyróżniona w tekście pogrubioną czcionką, powód zapoznał się z jej treścią i wyjaśniał jej treść, po czym złożył podpis we wskazanym miejscu pod tekstem aneksu umowy. Nie składał on żadnych zastrzeżeń do treści zawartych tam zmian, nie oznajmiał, że się z nimi nie zgadza. Treść aneksu nie była skomplikowana, jej sformułowania nie powinny wprowadzać w błąd odbiorcę, który z należytą starannością zapoznałby się z ich treścią. Była ona rozumiana przez strony w tym czasie w sposób jednakowy. Obie strony były świadome, iż wprowadzają do terminowej umowy o pracę możliwość jej wypowiedzenia. Należy też zauważyć, że fakt akceptacji treści aneksu w zakresie klauzuli o możliwości wypowiedzenia umowy powód zakwestionował dopiero w postępowaniu sądowym, zainicjowanym po wypowiedzeniu mu umowy o pracę. Wobec tego, w ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie naruszył reguł z art. 65 k.c. i słusznie przyjął, że takie zachowanie powoda nie pozostawia wątpliwości, że powód oświadczenie o zmianie umowy w pełnym zakresie nie tylko przyjął do wiadomości, ale wyraził zgodę na taką modyfikację umowy.

Chybiony był również zarzut naruszenia art. 84 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Zauważyć należy, że zgodnie z art. 84 § 1 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć. Błąd polega na różnicy między wolą a jej wyrazem (oświadczeniem), wywołanej mylnym wyobrażeniem o treści dokonywanej czynności prawnej. Skutki

prawne z art. 84 k.c. niesie ze sobą jedynie błąd dotyczący treści czynności prawnej, którym jest istnienie po stronie składającego oświadczenie woli mylne wyobrażenie o treści tego oświadczenia lub o takich okolicznościach, jak np. fakty, do których odnosi się oświadczenie, normy prawne, mające zastosowanie do dokonywanej czynności prawnej, albo skutki prawne dokonywanej czynności prawnej" (uzasadnienie wyroku SN z dnia 19 października 2000 r., III CKN 963/98, OSNC 2002, nr 5, poz. 63). Istotnym jest też, że na błąd nie może powołać się osoba, której mylne wyobrażenie o treści czynności prawnej spowodowane zostało brakiem należytej staranności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30.6.2005 r., IV CK 799/04).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy podziela w pełni pogląd Sądu pierwszej instancji, że niemożliwym było przyjęcie, iż powód nie zrozumiał sensu klauzul zawartych w przedmiotowym aneksie. Skarżący, jako osoba wykształcona, mając możliwość dokładnego zapoznania się z treścią nieskomplikowanych i powszechnych w obrocie postanowień umowy o pracę zawartych w aneksie, jest zupełnie niewiarygodny twierdząc, że nie zdawał sobie sprawy z tego, że zmieniają one na jego niekorzyść kwestię rozwiązania umowy. Jeśli nawet rzeczywiście tkwił w takim przeświadczeniu do czasu wypowiedzenia mu umowy, to był to błąd nieusprawiedliwiony, spowodowany brakiem jego należytej staranności, a nie zachowaniem strony pozwanej. W tej sytuacji możliwość powołania się na błąd z art. 84 k.c. jest wyłączona.

Nie sposób też zgodzić się ze skarżącym, że wypowiadając umowę strona pozwana działała z nadużyciem prawa, co wynikało z wcześniejszych zapewnień o trwałości stosunku pracy, braku podstaw do rozwiązania umowy po stronie powoda, oraz doprowadzenia powoda przez pozwanego do podpisania przedmiotowego aneksu.

Wbrew twierdzeniom powoda, materiał dowodowy w sprawie przemawia za tym, że pracodawca miał zasadne zastrzeżenia do sposobu pracy powoda oraz nie wprowadzono w błąd powoda co do skutków podpisania aneksu. Z kolei ustne zapewnienia pracodawcy o trwałości stosunku pracy przy podpisywaniu umowy o pracę generalnie nie mogą wykluczać możliwości zwolnienia pracownika nieefektywnego. Co więcej, z zebranych dowodów w niniejszej sprawie wynika, że pracodawca takich bezwzględnych obietnic nie składał, a uzależniał możliwość stałego zatrudnienia powoda od tego, czy sprawdzi się on na powierzonym stanowisku.

W sytuacji nieefektywnej pracy powoda nie można dokonanego wypowiedzenia umowy o pracę ocenić jako nadużycie prawa podmiotowego przez stronę pozwaną. Skoro powód nie realizował oczekiwań pracodawcy, pracodawca nie tylko miał prawo zaproponować zmianę umowy terminowej poprzez wprowadzenia możliwości jej wypowiedzenia, ale także mógł stosunek pracy przedterminowo rozwiązać, po uzyskaniu takiej możliwości.

Reasumując powyższe wywody, Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie nie miały miejsca uchybienia prawa materialnego, stąd apelacja powoda jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw podlegała oddaleniu w oparciu o treść art. 385 k.p.c.

Ponieważ powód w postępowaniu odwoławczym przegrał sprawę w całości, Sąd odwoławczy w punkcie II orzeczenia obciążył go w całości kosztami strony przeciwnej, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 60 zł, w oparciu o art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 i art. 391§ 1 k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.